

**Kroniek nr 49 van “Innemend Italië” op 968 ex.
Mijmeringen, bedenkingen, mededelingen, schrijfsels...**

SANTA MARIA CAPUA VETERE

In en rond Napels wemelt het van de toeristische attracties. De stad zelf is een bruisend vat vol tegengestelde ingrediënten die de bezoeker doen smullen. Of die hem net doen walgen. In geval van dit laatste, geen nood. De omgeving biedt tal van diverse alternatieven. In deze Kroniek reizen we een 20-tal kilometer noordwaarts. Het imposante kasteel van Caserta laten we voor wat het is en we begeven ons naar Santa Maria Capua Vetere.

S. M. Capua Vetere kan bogen op enkele uitzonderlijke Romeinse restanten. Hoewel de geschiedenis totaal anders had kunnen verlopen. Wegens hun samenwerking met Hannibal in de Punische oorlogen werd het door Rome totaal met de grond gelijk gemaakt om voor altijd te verdwijnen. Maar omwille van haar strategische ligging langs de Via Appia kreeg het onder Julius Caesar eerherstel en werd opnieuw een belangrijk centrum. Heropgebouwd op de restanten van de vorige stad bezit het vandaag enkele opvallende toeristische troeven.

EEN STADION VOOR DE VOLLEDIGE STAD

De blikvanger is zonder twijfel het imposante amfitheater. Het kon naar schatting 30.000 toeschouwers bevatten en dat is bijna evenveel als het aantal inwoners van vandaag. Wat grootte betreft staat deze arena daarmee op de tweede plaats, na het Colosseum van Rome. Oorspronkelijk telde het stadion vier etages maar op de meeste plaatsen is enkel de benedenverdieping min of meer bewaard gebleven. Met af en toe enkele bovenstukken. Toch stralen de ruïnes een grandeur uit. Als bezoeker kunt u zich min of meer vrij bewegen tussen de restanten van de traveeën, tunnels en voetstukken van zuilen. Ook biedt het een prachtig zicht op de ondergrondse ruimtes. En hier word je niet onder de voet gelopen want zelfs vóór de pandemie lokte dit archeologisch park “slechts” 40.000 bezoekers. Per jaar.

Opvallend op de site zijn de funderingen van een vroegere arena, links langs de toegangsweg. Het niveauverschil met de huidige straat die dit amfitheater doorkruist is

heel opvallend en wijst er op dat men in de loop van de eeuwen steeds bovenop de vorige lagen bouwde terwijl men dankbaar gebruik maakte van het reeds aanwezige bouw materiaal. Terzijde, twee arena's vlak bij elkaar is niet zo uitzonderlijk. Men vindt het ook terug in Pozzuoli ten westen van Napels. Maar hier ligt de oudste volledig onder de spoorlijn en schiet er niets meer van over. De stenen van de vorige werden gewoonweg gebruikt voor de nieuwe. Het was in Romeinse tijd blijkbaar gemakkelijker om een nieuw stadion te bouwen dan vandaag in België.

Op de site bevindt zich ook het *Museo dei Gladiatori*. Klein maar wel interessant.

links: fundering van de vroegere arena

rechts: hier zijn de tribunes totaal verdwenen

SPARTACUS SPRAK GEEN ENGELS

Capua stond ook bekend omwille van zijn gladiatoren scholen die, zoals in Rome, her en der rond de arena verspreid lagen. Daar heeft Spartacus deel van uitgemaakt. Van hieruit leidde hij in de jaren 73 tot 71 voor Christus een massale slavenopstand. Deze

mislukte echter en ongeveer een 6000 opstandelingen werden langs de Via Appia tussen Rome en Capua gekruisigd. Het is echter onzeker of Spartacus daar zelf toe behoorde. Wellicht kwam hij om in een van de laatste confrontaties met de Romeinse legioenen. Wel staat vast dat hij geen Engels sprak zoals in de populaire Amerikaanse verfilmingen. Hoogstwaarschijnlijk was hij afkomstig uit Thracië.

Buiten de archeologische site heeft Capua Vétère nog enkele Romeinse troeven. Wie vanuit het noordwesten de stad over het oorspronkelijk tracé van de Via Appia binnenrijdt moet deels onder of naast de vroegere triomfboog van Hadrianus. De toekenning aan deze keizer is echter zeer omstreden. Oorspronkelijk kende het monument drie bogen maar vandaag rest er daar maar één meer van. Wellicht maakte het deel uit van de oorspronkelijke Romeinse ommuring.

MYTHRAS, DE STIER EN DE SCHORPIOEN

Belangrijker echter is de Mythrastempel in het centrum van de stad. De Mythrascul-tus werd door Romeinse legionairs vanuit het Oosten meegebracht en kende in de eerste eeuwen van onze jaartelling veel succes in het toenmalige Romeinse rijk. Deze van Capua is een van de belangrijkste die tot nu toe zijn bloot gelegd.

Bij toeval werd deze ondergrondse ruimte ontdekt bij bouwwerken in 1922, exact honderd jaar geleden. Het complex bestaat uit enkele smalle trappen, gangen en kleinere ruimtes die uiteindelijk toegang bieden tot het heiligdom, 23 meter lang en amper 3 meter breed. De ingewijden namen plaats op de zitbanken aan beide lange zijden van de ondergrondse ruimte.

*foto Wikipedia

De versiering is deels klassiek, zoals in andere gelijkaardige tempels. We zien er de zonnegod Mythras die de stier doodt. Een ander belangrijk detail is de schorpioen die op diezelfde ogenblik met zijn scharen de testikels van de stier grijpt. Het heiligdom kent nog enkele andere voorstellingen. We ontdekken een maangodin op een wagen en een voorstelling van Amor en Psyche. Ten slotte zien we ook nog hoe een priester nieuwelingen inwijdt door hen te besprenkelen met het bloed van de geslachte stier.

Tempeltjes van deze oosterse godsdienst worden af en toe ontdekt en steeds meer en meer voor het publiek open gesteld. De meest bekende bevindt zich onder de San Clemente te Rome in de onmiddellijke omgeving van het Colosseum. De kerk is vrij toegankelijk maar voor de ondergrondse structuren (zoals de oorspronkelijke kerk, enkele restanten van Romeinse woningen en de tempel) dient toegangsgeld betaald te worden. Hier zit u al vlug 20 meter onder het huidige straatniveau.

Ten slotte nog een tip. Op enkele kilometer ten noorden van Capua bevindt zich de kleine maar prachtige basiliek Sant'Angelo in Formis. Voor meer details daaromtrent verwijst ik naar Kroniek 19.

***Behalve anders aangeduid zijn alle foto's eigen materiaal**

Marc Vandenberg
Auteur van "Innemend Italië"
marc.vandenberg@telenet.be
www.innemenditalie.be

Avondvullende voordrachten:

- Rome, andere paden
- Innemend Italië

Info op aanvraag

